

Тәуелсіз Қазақстан Мәңгілік Ел идеясын қалыптастыру бүгіні мен ертеңі

Иксанов Султан Бейбутович тарих факультеті ҚарМУ
Karakesek424@mail.ru

Әрбір халықтың жеке халық болып қалыптасуы үшін көптеген тарихи кезеңдерді басынан өткізуіне тура келеді. Бұл күрделі процесс бір немесе екі ғасырдың ішінде болмайды, халық болып қалыптасу бірнеше ғасырларды қажет етеді.

Ұлттық сананың қалыптасу үрдісін күшейтудегі, өркениетті азаматтық қоғам негіздерін күшейтудегі тарихымыздың тағдырлы кезеңіндегі ең қуатты жемісті құрал – қазақ халқының ұлы бабаларының мұрасына назар салу. Сондықтан, ежелгі, бай, дана және ақындық тілге деген мемлекеттік және бүкілхалықтық қамқорлық – әрқайсысымыз үшін асыл парыз.

Тәуелсіздік! Бұл – талай ғасырлар бойы ата-бабамыздың асыл арманы еді. Сол арманға біз жеттік, Тәуелсіз Қазақ елінің көк байрағын желбіретіп көтергенін біз көрдік, туған елдің жалғанның жалпағына танылғанымен, оның аузын айға білеген небір алпауыт елдермен терезесі тең болғанын, әлемдегі айдарынан жел ескен елу елдің бірі болып, енді озық отыз мемлекеттің бірі болуға меже белгілегеніне куә болдық.

1991 жылы 16 желтоқсанда «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңы қабылданды. Заң қабылданғанынан бастап елдің тәуелсіз даму жолы басталды. Оның мазмұнында ұлттардың өзін-өзі басқару құқығы, жеке тұлғалардың құқығы мен бостандығына басымдық беру, саяси тұрақтылық, билікті бөлісу, ұлтаралық келісім т.б. іргелі демократиялық қағидалар көрініс тапты [1,107 б.].

Тәуелсіздік жарияланған күннен, күні бүгін жиырма бес жыл толып отыр. Бүгін, тәуелсіздігіміздің бағасыздығына көзіміз жете отырып, халықаралық тоғыста орналасқан қазақстан Республикасының әлемдігі елдермен қарым-қатынастарының дамуын бақылап отырмыз. Сүйікті Отанымыз Қазақстан – бүгін халықаралық қоғамдастықтың белсенді, танымал, құрметті мүшесі. Бұл жоғары мәртебе ұлтына лайықты әр ұлынан, сонымен қоса әр деңгейдегі депутаттар мен әкімдерден, үкімет мүшелерінен Отанның бүгіні мен ертеңі үшін, сүйікті Қазақстанымыздың дамуы үшін, сонымен қатар әлемдік аренада оның үнінің қатты шығуы үшін үнемі күш жұмсауды талап етеді. Отан үшін жауапты болуға әрқайсысымыз адал еңбектеніп, жемісті күш жұмсап, үлкен жауапкершілік пен мықты ерікке, ұлттық намысқа, жоғары білімділікке, таза ниетке ие болуымыз қажет [2, 164 б.].

Бағасыз ұлттық игілігіміздің қасиетті, мінсіз және әрқашан тұрақты тәуелсіздігін сақтау – мемлекеттің мақсаты және Қазақстанның әр саналы және адал азаматының миссиясы. Тәуелсіздік пен егемен мемлекетті, әлемді нығайту, тұрақтылық пен ұлттық бірлікті, жоғары отаншылдық сезімді, рухани қырағылықты, ұлттық құндылықтар мен мемлекеттік нышандарды қорғау – нағыз азаматтық қоғам құруға, мықты экономикалық және әлеуметтік дамуға, стратегиялық жоспарлар мен мақсаттардың іске асуына бізді толықтай бағыттайды. Тәуелсіздік пен оның жетістіктерін нығайту бізді халықтың тарихи санасын, этикалық және мәдени құндылықтарын қалпына келтіру мен тілдің, әдебиеттің, ғылымның, мәдениеттің, ағарту мен білім берудің дамуына көп күш салуға итермелейді.

Қазақстан Республикасы статистика агенттігінің мәліметі бойынша, 2000-шы жылдарда елде 48 театр, 62 концерттік ұйымдар, 3539 кітапхана, 154 мемлекеттік мұражай, 2259 клубтық мекеме, 8 тарихи қорық-мұражай, 42 демалыс саябағы қызмет етті [3, 127 б.].

Әрине олар өте орынды. Бірақ жағымды жағымен қатар жағымсыз шетелдік мәдениеттің жаппай енуі де орын алды. Зорлық пен қаталдықты, әдепсіздік пен бос сөзді насихаттайтынсапасы төмен реалити шоулар, кинофильмдер барлық теледидарды жаулап алды, мұның барлығы жас буынды батыс мәдениетіне еліктеуге үйіріп алды.

Елбасы дәстүрлі жолдауында өркениетке қадам басқан Еліміздің төл мәдениетін насихаттауда баса айтты. Ал ғасырлар бойы қалыптасқан мәдениетіміз – бай тарихымыздың көрсеткіші. Сол арқылы біз бүгінгі заман сұранысына лайық жаңа тұрпаттағы

мемлекетімізді өз дәрежесінде көрсете аламыз. Яғни, бүгінгі Қазақстан Республикасы аталатын мемлекетіміз – XV ғасырда өмірге келген Қазақ хандығының тарихи жалғасы. Кешегі Алаш зиялыларының өз өмірін арнаған асыл армандарының орындалғандығының көрінісі. Біздің төл тарихымызда жас ұрпақ санасында мақтаныш сезімін туғызатын өнегелі істер жетіп артылады.

Тарихтан белгілі, Мәңгілік ел идеясының бастауы халықтың асқақ арманымен үндесіп, тамырын тым тереңнен алады. Нақтылы деректерге сүйенсек, осыдан 13 ғасыр бұрын Тоныкөк абыз «Түркі жұртының мұраты – Мәңгілік ел» деп өсиет қалдырған екен. Енді сол Мәңгілік ел – Тәуелсіз Қазақстанның ұлттық идеялогиясына, басты темірқазық – бағыт-бағдарына айналып отыр.

Әрине, Қазақ жерінде бұдан бес жарым ғасыр уақыт бұрын да біздің ата-бабаларымыз тұрған, ұрпақ өсіріп, басты байлық – туған жерімізді өздерінің кейінгі ұрпағына аманат еткен [4, 167 б.].

«Мәңгілік ел -2050» жобасы, ел тарихындағы біз аяқ басатын жаңа дәуірдің кемел келбеті. Басты мақсат – Қазақстанның ең дамыған 30 мемлекеттің қатарына қосылуы. Алайда, оған бар күш-жігерімізді салып, белсене ат салысуымыз қажет. Тәуелсіздік, мемлекеттік нығым деген ең кішкентайда нәрселерден бастау алады. 2050 жыл..! Осы бір уақытты көз алдыға елестеткенде әрбір азаматтың ойына ең алдымен туған жерінің шарықтап өсуі келеді.

Алдыға қойған ұлы мақсаттары бар, ертеңіне сеніммен қарайтын, жастары алғыр, жаңалыққа жаны құштар, рухы биік ел ғана мәңгілік ел болып ғасырлар бойы жасайды. Олай болса Елбасы салған сара жолдан таймайық, елдігіміз бен туған тіліміз мәңгілік жасай берсін!

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстанның жаңа тарихы I том. - Алматы 2012 жыл.
2. Батыс Қазақстан облысы. Энциклопедия, - Алматы: «Арыс» баспасы, 2002 жыл.
3. Қазақстанның жаңа тарихы II том. - Алматы 2012 жыл.
4. Отырар, Энциклопедия.-Алматы: «Арыс» баспасы, 2005 жыл.

«Мәңгілік Ел» идеясы

Кәрібай Асылзат

Ғылыми жетекші: Баймухан С.Б

«Мәңгілік Ел – ата-бабаларымыздың сан
мың жылдан бергі асыл арманы»

Н.Ә.Назарбаев

Алты алаш баласы үшін «Мәңгілік» ұғымының астары анағұрлым терең. Ежелгі бабаларымыз мәңгілік туралы ұғымдарын сонау есте жоқ ескі замандарда уақыт пен кеңістік аясында шексіздікпен ұластырып жартас бетіне бедерледі. Мәңгілік қанатты пырақ, хан арбаның доңғалағы, би – күй, шаңырақ деп ишаралады. Білге қаған, дана Тоныкөк, Мойыншор ескерткіштерінде «Түркі елін көкте Тәңір мәңгі ел етті, өлмесін деді... Әу баста астыда қара жер, үсте көк Тәңір жаралғанда ортада кісі ұғылы пайда болды. Кісі ұғылының үстіне түрік қағандары патша боп отырды, ел қылды, төрткүл дүниені әділ биледі... Мың күнге, түмен жылға жетер өсиетімді ұрпақтарға жетсін деп мәңгі тасқа тоқыдым» деген сөздер бедерленген.

Демек, бұл қақпа – Еуразия кеңістігінде еңсесін тіктеп, төрткүл дүниені уыздай ұйыған жарасымы мен бірлігіне, алғабасар идеяларына ұйытқан бейбітшілік қақпасы болмақ. Бұл салтанат қақпасы – жаһандану дәуіріндегі өркениеттер мен мәдениеттердің, алақұйын ақпараттардың толайым ағысын сүзгіден өткізіп, Қазақия тарабына қалпымызға лайықтап өткізетін рухани өткізгіш іспеттес, басты ордамыздың бағын үстем ететін бірегей